

Predlog članovima Odbora za kulturu i informisanje Narodne skupštine Republike Srbije

Kriterijumi za izbor kandidata za Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti

Mandat aktuelnom povereniku za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti ističe 22. decembra 2018. Grupa organizacija civilnog društva obraća se članovima Odbora za kulturu i informisanje Narodne skupštine Republike Srbije sa apelom da se u najskorijem roku sprovede proces izbora novog poverenika.

Imajući u vidu široko postavljene uslove koje propisuju Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i novi Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, te potrebu da se ti uslovi konkretizuju i preciziraju, izradili smo predlog kriterijuma koje bi Odbor trebalo da primeni prilikom izbora kandidata za novog poverenika. Pozivamo Odbor da razmotri predložene kriterijume, primeni ih prilikom izbora kandidata za novog poverenika i omogući javnosti da bude adekvatno informisana i uključena u ovaj proces.

Kriterijumi koje kandidat za poverenika mora da ispuni:

- a) Kandidat nije kršio zakone, profesionalne standarde i pravila struke. Lice ne ispunjava ovaj kriterijum ukoliko je:
 - Prekršajno osuđivano u kapacitetu fizičkog lica ili odgovornog lica u pravnom licu u poslednjih pet godina zbog kršenja ZOSPIONJ, ZZPL i drugih zakona u vezi sa oblastima slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja i zaštite podataka o ličnosti (Zakona o tajnosti podataka, Zakona o informacionoj bezbednosti i dr.), kao i drugih zakona u oblastima ljudskih prava i antikorupcije (na primer, Zakona o agenciji za borbu protiv korupcije, Zakona o zaštiti uzbunjivača, Zakona o javnim nabavkama i Zakona o državnoj revizorskoj instituciji),
 - Odlukom nadležnog organa utvrđeno da je prekršilo kršenje profesionalnih standarda i pravila struke (na primer, odluka o disciplinskom kažnjavanju koje je izdao nadležni organ, komora, i sl.)
 - Krivično osuđivano u poslednjih pet godina za krivično delo koje ga čini nedostojnim obavljanja javne funkcije,
 - Nije postupilo po obavezujućem i konačnom rešenju Poverenika po ZOSPIONJ ili ZZPL u poslednjih pet godina,
 - Nije postupilo po preporuci Agencije za borbu protiv korupcije ili Državne revizorske institucije u poslednjih pet godina.

b) Kandidat nije bio povezan sa političkom strankom u poslednje tri godine na sledeći način, odnosno da nije:

- član političke stranke,
- kandidat političke stranke na izborima za organe lokalne samouprave, autonomne pokrajine, za narodne poslanike u Narodnoj skupštini Republike Srbije ili za predsednika Republike Srbije,
- donator političke stranke,
- član tela političke stranke.

Dopunski kriterijumi koje kandidat za poverenika treba da ispuni - konkretizacija zakonskih odredbi da kandidat treba da ima “priznat ugled i stručnost u oblasti zaštite i unapređenja ljudskih prava” iz Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, odnosno “potrebno stručno znanje i iskustvo u oblasti zaštite podataka o ličnosti” iz novog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

a) Kompetencije

Prednost prilikom odabira kandidata na funkciju poverenika treba da dobije kandidat koji ispunjava više navedenih uslova:

- Objavljeni naučni i stručni radovi u oblastima ZOSPJOJZ i ZZPL,
- Učešće na stručnim konferencijama i obukama u oblastima ZOSPJOJZ i ZZPL kao predavač,
- Praktičan rad na predmetima u oblastima ZOSPJOJZ i ZZPL, na primer: sudske odluke, samostalno vođenje predmeta, zastupanje klijenata u predmetima, odgovorno lice za primenu ZOSPJOJZ ili ZZPL koje može da demonstrira poštovanje i unapređenje jednog ili oba prava, i sl.
- Ekspertsko angažovanje na praćenju ostvarivanja prava iz ZOSPJOJZ i ZZPL,
- Dobitnik stručnog priznanja iz oblasti koja je relevantna za oblast rada Poverenika.

b) Integritet

Smatraće se da kandidat ne poseduje integritet potreban za vršenje funkcije poverenika, ukoliko:

- Ima nameru da uporedo sa funkcijom poverenika nastavi sa vršenjem druge javne funkcije, ili

- Je u odgovarajućem postupku utvrđena njegova odgovornost za nesavesan rad, nepostupanje koje je proizvelo narušavanje javnog interesa, ili nepostupanje koje je omogućilo kršenje zakona, ili
- Je u odgovarajućem postupku utvrđena njegova odgovornost za nepostupanje koje nije zaštitilo žrtvu kršenja zakona ili proizvelo diskriminaciju, ili
- Institucija gde je bio/la odgovorno lice ili član upravnog ili nadzornog tela nije usvojila plan integriteta i pored postojanja zakonske obaveze.

Kriterijumi otvorenosti, transparentnosti i integriteta procesa izbora poverenika:

Proces izbora poverenika je transparentan ukoliko se ispune sledeći uslovi:

- Relevantna dokumentacija o procesu i proceduri izbora poverenika je dostupna na sajtu Narodne skupštine,
- Na sajtu Narodne skupštine je objavljeno da počinje sa izborom poverenika, sa svom pratećom dokumentacijom,
- Na sajtu Narodne skupštine su objavljeni zapisnici/izveštaji o preduzetim radnjama u procesu izbora poverenika,
- Na sajtu Narodne skupštine blagovremeno su objavljene biografije kandidata i dokazi o ostvarenosti kriterijuma, tako da se članovima Odbora i javnosti ostavi vremena da kritički sagledaju njihove kompetencije,
- Na sajtu Skupštine Srbije obezbeđen je prenos sednica Odbora,
- RTS je organizovao emisiju o procesu izbora Poverenika i izvestio o predstavljanju kandidata na sednici Odbora.

Proces izbora poverenika je otvoren/participativan ukoliko se ispune sledeći uslovi:

- Narodna skupština i Odbor su spremi da zainteresovanim akterima omoguće prisustvo sednicama Odbora,
- Kandidati su spremni da se na poziv RTS-a predstave u specijalnoj emisiji,
- Kandidati su spremni da sa predstavnicima civilnog društva sa drugim kandidatima za funkciju poverenika učestvuju u debati o radu Poverenika u budućem periodu i svojim planovima za upravljanje ovim nezavisnim i samostalnim organom.

Proces izbora poverenika ima integritet ako Odbor ima jasnu proceduru koja precizno definiše:

- Način iniciranja procesa izbora,

- Način predlaganja kandidata,
- Način evaluacije kandidata,
- Način odlučivanja i predlaganja skupštini, i
- Ako se procedura poštuje od strane Odbora i Narodne skupštine u potpunosti.

Kriterijume za izbor kandidata za Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti izradile su sledeće organizacije civilnog društva:

Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP)
Share fondacija
Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA)
Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM)
Transparentnost Srbija
Partneri za demokratske promene Srbija
Biro za društvena istraživanja
Fondacija za otvoreno društvo, Srbija